

A Rendszerszemléletű pszichológia mesterképzési szak képzési és kimeneti követelményei

1. A mesterképzési szak megnevezése:

- a) magyar nyelven: Rendszerszemléletű pszichológia mesterképzési szak
- b) angol nyelven: Systemic Psychology Master's Program

2. A mesterképzési szakon szerezhető szakképzettség oklevélben szereplő megnevezése:¹

- a) magyar nyelven: okleveles rendszerszemléletű pszichológus
- b) angol nyelven: Systemic Psychologist

3. A mesterképzési szak besorolása:

3.1. képzési terület szerinti besorolása: orvos és egészségtudomány képzési terület²

3.2. a végzettségi szint besorolása:

- mesterfokozat: master of science, rövidítve: MSc³
- ISCED 2011 szerint: 7
- az európai keretrendszer szerint: 7
- a magyar képesítési keretrendszer szerint: 7

3.3. a szakképzettség képzési területek egységes osztályozási rendszere szerinti tanulmányi területi besorolása ISCED-F 2013 szerint: 0988

3.4. orientáció szerinti besorolása: kiegyensúlyozott orientált (40 - 60 százalék)⁴

4. A képzési idő félévekben: 4 félév⁵

5. A szakképzettség megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma: 120 kredit

6. A képzés célja és a szakmai kompetenciák, tanulási eredmények:

6.1. A képzés célja:

A képzés célja rendszerszemléletű pszichológusok képzése, akik az orvos- és egészségtudományok és az alkalmazott pszichológiai tudományok releváns ismereteinek elsajátításával és az ahhoz kapcsolódó módszertani és gyakorlati ismeretek birtokában képesek a prevenció, egészségpromóció, egészségfejlesztés és egészségrehabilitáció területén jelentkező feladatok ellátására, és képesek ismereteiket az egyének, családok, csoportok, közösségek vagy szervezetek megismerése és fejlesztése érdekében használni. A képzésen elsajátított ismereteket az adott országban

¹ A mesterképzési szaknak nem lehet szakiránya, ezért csak egyetlen szakképzettség adható meg.

² Csak egy képzési terület adható meg. Az államtudományi és a hitéleti képzési területek nem választhatók.

³ A mesterfokozat típusa „master of arts, rövidítve: MA”, „master of science, rövidítve: MSc” vagy „master of profession, rövidítve: MProf” lehet.

⁴ Az alábbi 5 kategória valamelyike választandó ki: elméletorientált (60-70 százalék), kiemelten elméletorientált (70-80 százalék), gyakorlatorientált (60-70 százalék), kiemelten gyakorlatorientált (70-80 százalék), kiegyensúlyozott (40-60 százalék)

⁵ A félév- és kreditszám 2 félév – 60 kredit, 3 félév – 90 kredit vagy 4 félév – 120 kredit lehet.

érvényes jogszabályok és szakmai irányelvek által meghatározott kompetenciahatárok betartásával alkalmazzák a gyakorlatban. Az okleveles rendszerszemléletű pszichológus megfelelő végzettséggel rendelkezik ahhoz, hogy a pszichológia különböző szakterületein külön jogszabályban meghatározott további speciális szakpszichológusi szakképesítést szerezzen. A szakon végzettek felkészültek tanulmányaik doktori képzésben történő folytatására.⁶

6.2. Az elsajátítandó szakmai kompetenciák:

6.2.1. A szakon végzett⁷

a) tudása

- Ismeri az egészségpszichológia és klinikai pszichológia főbb tudományos elméleteit, alapvető szemléleti modelljeit, szakmai irányelveit. Ismeri az egyén működését magyarázó legfontosabb személyiséglélektani és pszichopatológiai modelleket, a mentális állapot felmérésében használatos legfontosabb pszichodiagnosztikai és szűrőmódszereket, a kóros viselkedés- és élménymódok egyénre, családra, csoportra irányuló korrekciójának alapelveit és legfontosabb módszereit, a prevenció és a rehabilitáció céljait, alapelveit, legfontosabb lehetőségeit, ezek korlátait, legfontosabb megválaszolatlan kérdéseit
- Ismeri a rendszerszemléletű pszichológia általános és specifikus tárgyköreit, tudományági jellemzőit, határait, legfontosabb fejlődési irányait, tudományos és gyakorlati kihívásait, valamint kapcsolódásait a pszichológia más szakterületeihez - különösen a klinikai pszichológia és az egészségpszichológia szakterületeihez -, továbbá kapcsolódásait a társtudományok szakterületeihez.
- Részletekbe menően ismeri a rendszerszemléletű pszichológia összefüggéseit, elméleteit és az ezeket megalapozó terminológiát, anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.
- Ismeri az egészséget meghatározó fejlődési (életkori), környezeti (ökológiai és szociokulturális), egyéni, családi és közösségi szinten érvényesülő hatásokat és ezek rendszerszintű összefüggéseit.
- Ismeri az egyén, a család, a közösségek és a társadalom alrendszerei közötti kapcsolatokat, a család történelmi, társadalmi és kulturális kontextusának alapvető összefüggéseit.
- Részletekbe menően ismeri a rendszerszemléletű pszichológiai intervenciók tárházát és az azokhoz kapcsolódó szakmai, jogi szabályozásokat és etikai normákat.
- Ismeri a rendszerszemléletű pszichológia kutatási módszereit, az elméleti kérdéskörök és a gyakorlati tapasztalatok közötti híd megteremtésének lehetőségeit (az alkalmazott, transzlációs kutatások ismérveit), illetve az elméleti, empirikus eredmények gyakorlati vonatkozásainak kiemelését, és gyakorlati modellek és alkalmazások kidolgozási módjait.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az orvos- és egészségtudományi, illetve más társtudományi képzési területeken folyó doktori képzésekbe való belépéshez.

b) képességei

⁶ Csak azon mesterképzések esetében javasoljuk feltüntetni, amelyek valóban felkészítenek a doktori képzésre.

⁷ Kompetenciadeszkriptoronként legfeljebb 9-9 tanulási eredmény adható meg. Csak a mesterképzési szak tanulási eredményei adhatók meg, az esetleges specializációk szerinti részletezés nélkül.

- Képes a rendszerszemléletű pszichológia ismeretrendszerét alkotó különböző elképzelések átfogó értelmezésre; képes a szakterülete összefüggéseit szintetizált módon megfogalmazni és eredményeit kritikusan értékelni.
- Sokoldalú, interdiszciplináris, rendszerszemléletű megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat a klinikai és egészségpszichológiai szakterületen, feltárja és megfogalmazza a problémák megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati hátteret.
- A rendszerszemléletű pszichológia elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát, intervenciós módszereket a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.
- Képes a családok, közösségek, és a bennük élő egyének helyzetének, erőforrásainak és működési zavarainak feltárására, differenciált, rendszerszemléletű, a társadalmi és kulturális kontextust figyelembe vevő leírására.
- Képes a saját szakmai tevékenységének reflexív és kritikus értékelésére a rendszerszemléletű megközelítés határainak, a szakmai-etikai normáknak, a törvényi szabályoknak, saját szakmai tapasztalata határainak, valamint a személyes élettapasztalatának és önismeretének a figyelembevételével.
- Feladatai ellátása során együttműködik az egészségügyi és más társszaktárkák képviselőivel.
- Magas szinten használja az alkalmazott pszichológiai tudományok ismeretközvetítési technikáit, dolgozza fel a magyar és idegen nyelvű publikációs forrásait, rendelkezik a hatékony információkutatás és feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.
- Képes a szakterületének egyes résztemáiról önálló, szaktudományos formájú összefoglalókat, elemzéseket készíteni.

c) attitűdje

- Fejlett szakmai identitással, hivatástudattal rendelkezik; magas szintű szakmai motiváltság, elkötelezettség, felelősségtudat és etikai érzék jellemzi.
- Vállalja azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják; felelősségteljes, tiszteletteljes, empatikus és kongruens módon viszonyul a klienseihez, akiknek autonómiáját, értékrendjét, döntéseit tiszteletben tartja.
- Törekszik arra, hogy szakterületének és saját munkájának eredményeit, szakmai és nem szakmai körök számára, hatékonyan és hitelesen közvetítse.
- Új, komplex megközelítést kívánó, stratégiai döntési helyzetekben, illetve nem várt élethelyzetekben is a jogszabályok és etikai normák teljes körű figyelembevételével hozza meg döntéseit.
- Kezdeményező szerepet vállal a rendszerszemléletű pszichológia szakterületének a közösség szolgálatába állításában.
- Törekszik arra, hogy szakterülete legújabb eredményeit saját fejlődésének szolgálatába állítsa; törekszik továbbá arra, hogy szakmai kihívásoknak megfeleljen, a saját lelki egészségét megőrizze és fejlessze.
- Szakterülete legfontosabb problémái kapcsán átlátja és képviseli az azokat meghatározó aktív állampolgári, műveltségi elemeket; fejlett elemzőképességgel és érzékenységgel közelít az emberi magatartás és a pszichés működés, továbbá a családok és közösségek működésének különböző területeihez.
- Magáévá teszi azt az elvet, hogy a folyamatos szakmai szocializáció és a személyes tanulás a közjó szolgálatában áll; folyamatosan fejleszti tudását, lépést tart szakterületének fejlődésével.

c) autonómiája és felelőssége

- A saját kompetenciájába tartozó szakmai kérdések megválaszolásáról döntéseket hoz, szakmai nézeteit és állásfoglalását felelősen képviseli; döntéseit szakmai alázattal hozza, kompetenciahatárait és munkaköri kötelezettségeit figyelembe véve.
- Felelősen képviseli azokat a módszereket, amelyekkel szakterületén dolgozik, és elfogadja más tudományágak autonómiáját, módszertani sajátosságait;
- Az etikai elvek betartásáért saját munkájában és az általa vezetett csoportban felelősséget vállal.
- Az elsajátított ismereteit és készségeit az adott országban érvényes jogszabályok és szakmai irányelvek által meghatározott kompetenciahatárok betartásával alkalmazza.
- Új, komplex döntési helyzetekben is felelősséget vállal azok környezeti és társadalmi hatásaiért.
- Bekapcsolódik kutatási és fejlesztési projektekbe, a munkacsoportjában autonóm módon, a csoport többi tagjával együttműködve mozgósítja elméleti és gyakorlati tudását, képességeit.

7. A mesterképzési szak szakmai jellemzői, a szakképzettséghez vezető szakterületek és azok kreditaránya, amelyből a szak felépül:⁸

7.1. Kötelező, szakképzettséghez vezető tudományágak, szakterületek ismeretei: 70-90 kredit, az alábbi bontásban:

Klinikai pszichológia szakterület: 22-26 kredit

(pszichopatológia, pszichodiagnosztika, pszichoterápiás elméletek)

Egészségpszichológia szakterület: 22-26 kredit

(rendszerszemléletű pszichológiai intervenciók elméleti és gyakorlati kérdései, intervenciók felnőttekkel és gyerekekkel egészségpszichológiai területen)

Egyéb pszichológiai szakterületek: 12-16 kredit

(fejlődépszichológia, személyiségpszichológia, szociálpszichológia)

Rendszerszemléletű intervenciók készségfejlesztése: 10-14 kredit

(intervenciók gyakorlata megfigyelése és szupervíziója, helyzetgyakorlatok)

Egészségtudományi kutatómódszertan: 4-8 kredit

(emelt szintű egészségtudományi kutatómódszertan és statisztika)

7.2. Kötelezően választható, differenciált szakmai ismeretek: 20-28 kredit

(pediátriai pszichológia, medikális családterápia, lelkipozíciói szemlélet integrációja, speciális rendszerszemléletű intervenciók megközelítései, speciális rendszerszemléletű pszichológiai témák módszertani és irodalomfeldolgozó szemináriumai, önismereti és sajátélmény gyakorlatok)

7.3. Szabadon választható tárgyakhoz rendelt kreditek száma: 6 kredit

7.4. Szakmai terepgyakorlathoz rendelt kreditek száma: 8 kredit

7.5. A szakdolgozat elkészítéséhez rendelt kreditek száma: 2 kredit

⁸ A kreditallokációval kapcsolatos szempontok:

1. A kreditsávok köre bővíthető. Ha a mesterképzési szakon van lehetőség specializáció szervezésére, az ahhoz rendelt kreditérték itt adandó meg.
2. A szakdolgozat (diplomamunka) kreditértéke csak fix érték lehet, a többi esetben a kreditérték akár fix, akár tól-ig kreditértékkel megadható, nem javasolt azonban csak minimum vagy csak maximum kreditértéket megadni.
3. A nem közvetlenül az elméleti képzéshez kapcsolódó szakmai gyakorlati képzés kreditértéke csak akkor tüntetendő fel, ha a mesterképzési szakon van ilyen szakmai gyakorlat. Ilyen esetben a kreditérték legyen összhangban a következő pontban írtakkal.

8. A szakmai gyakorlat és a gyakorlati képzés követelményei:⁹

Az első és második szemeszterben a hallgatók rendszerszemléletű pszichológiai intervenciók megfigyelését végzik, az intervenciók team részeként, illetve az intervenciókat helyzetgyakorlatok formájában gyakorolják. A harmadik és negyedik szemeszterben a hallgatók a rendszerszemléletű pszichológiai tevékenység elmélyítését célzó, a képzőhelyen vagy külső intézményben történő szakmai terepgyakorlaton vesznek részt. A szakmai terepgyakorlat óra- és kreditszáma, tereptanári konzultációkkal és szupervízióval együtt: 60 óra, 8 kredit.

9. A képzést megkülönböztető speciális jegyek:¹⁰

A szak képzési nyelve az angol.

10. Idegen nyelven folyó tanulmányok esetében az elérendő idegennyelvtudás szintje:¹¹

-

⁹ Nem kötelező elem, csak akkor töltendő ki, ha a mesterképzési szak esetében releváns. Ha van, akkor javasolt utalni a tipikus szakmai gyakorlólhelyekre (figyelemmel arra, hogy adott esetben belső gyakorlólhelyek is szóba jöhetnek), az ott végzendő feladatok jellegére és a szakmai gyakorlat idejére (egyértelműen, lehetőleg hetekben – esetleg órászámmal is pontosítva – megadva, utalva arra is, ha részmunkaidőben végzendő, továbbá összhangban legyen a kreditallokációs részben a szakmai gyakorlat kreditértékével). Ha a szakmai gyakorlat intézményen kívüli összefüggő (egybefüggő), akkor erre is egyértelműen utalni kell.

¹⁰ Nem kötelező elem, csak akkor töltendő ki, ha a mesterképzési szak esetében releváns. Ilyen például, ha a mesterképzési szak csak bizonyos munkarendben folyhat, ha a szakon a tanulmányok idegen nyelven folynak vagy van-e lehetőség specializációra és ha igen, azok szervezésének mi az alapja.

¹¹ Nem kötelező elem, csak akkor töltendő ki, ha a mesterképzési szak esetében releváns. Kitöltése esetén a képzést megkülönböztető speciális jegyek pontban utalni kell arra, hogy a tanulmányok idegen nyelven folynak.